

Strategi för Båstads kommuns skogsinnehav

Innehållsförteckning	sid
Bakgrund	3
Skogens rekreativvärde	4
Viltvård	4
Övergripande mål	5
Zonindelning och riktlinjer för skötsel	6
Allmänna regler för arbete inom skogsbruket i samtliga zoner	6
Zon 1 - Parkskog och bostadsnära skog	7
Zon 2 - Rekreationsskog	8
Zon 3 - Produktion med generell hänsyn	8
Demokrati och lokalt inflytande	9

Strategi för Båstads Kommuns skogsinnehav

Bakgrund

Båstads kommun äger idag 163 ha skogsmark. Denna areal består huvudsakligen av blandlövsskogar med stort inslag av bok eller sandflyktsplanteringar med tall. Huvudsakligen finns dessa skogsområden tätortsnära. En övervägande del av dessa tätortsnära skogsfastigheter används för friluftsliv och rekreation.

Det kommunala skogsinnehavet har enligt skogsbruksplanen följande uppdelning:

- Produktiv skogsmark (109,8 ha)
- Inägomark (43,9 ha)
- Övrig mark (9,4 ha)

Kommunstyrelsen har det formella ansvaret för kommunens skogsbruk. Park- och fritidsavdelningen svarar för den operativa delen av förvaltningen där alla ingående avdelningar deltar med sin personal samordnat i arbetet med skogen. Naturvårdsansvarig har huvudansvaret för planering och inköp av externa tjänster i den årliga skogsförvaltningen. Frågor, önskemål och synpunkter från allmänheten utgör en viktig del av arbetet med kommunens skogsinnehav.

Skogsbruket är PEFC-certifierat (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes). PEFC är ett internationellt certifieringssystem som innebär att markägaren åtar sig att följa en standard som skall ge ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart skogsbruk. Målet är att förvalta skogen och skogsbruket i former som:

- ”- vidmakthåller och vid behov återskapar ekosystemens produktionsförmåga, fundamentala ekologiska processer och rik biologisk mångfald
- ger trygga försörjningsmöjligheter och en säker arbetsmiljö, beaktar värden som vilt, svamp, bär, fiske och rekreation
- ger långsiktig, värdefull virkesproduktion och god ekonomisk lönsamhet.”

Grön skogsbrukplan har tagits fram under 2009 – 2010 för all kommunalägd skog.

För att få ett helhetsperspektiv på skogsbruket har sociala, ekologiska och ekonomiska mål utarbetats. Dessa finns nu strukturerade och samlade i detta strategidokument som tagits fram under 2009. I dokumentet ingår även en indelning av skogen i zoner efter dess rekreativvärde och för dessa zoner anges skötselriktlinjer. Syftet med detta är att få en mer tydlig rekreativanspassad skötsel av skogen. Zonindelningen av skogen kan ändras när förändringar sker i omgivningen t.ex. vid avverkning eller byggnation. Dokumentet kommer att vara styrande för den skogligen verksamheten. En uppföljning av hur målen efterlevs kommer att ske årligen i samband med bokslut och verksamhetsberättelse.

Johan Hamringe
Miljöchef

Skogens rekreativsvärde

Man har alltmer kommit till insikt om den tätortsnära naturens värde för människors hälsa och välbefinnande. Studier har tydligt visat att vistelse i skog och natur är positivt för såväl det psykiska som det fysiska välbefinnandet. Några exempel på skogsvisittelsens positiva effekter är:

- Blodtryck och puls sjunker
- Koncentrationsförmågan höjs
- Stressnivån sänks
- Barn blir friskare, får bättre koncentrationsförmåga och mer utvecklad lek och motorik
- Äldre får minskade symptom av ångest och depression
- Rehabilitering gynnas och påskyndas

Mer än hälften av alla skogsbesök sker i tätortsnära områden. Detta är inte konstigt då ca 80 % av alla svenskar bor i Sveriges 2000 tätorter. Man har sett att avståndet till ett rekreativsområde inte bör överstiga 1 km, eftersom avstånd däröver minskar besöksfrekvensen. Vid val av bostad är en tilltalande grön omgivning en betydelsefull faktor. I tätbebyggda regioner överstiger skogens rekreativsvärde virkesvärdet flera gånger. Skogen är en stor och fri resurs för kommunens invånare och många vistas i skogen för att få naturupplevelser, motionera, plocka svamp och bär, träffa människor eller bara finna lugn och ro. Flera fritidsaktiviteter är kopplade till skogen såsom ridning, orientering, skidåkning och promenader. Skogen är också viktig för naturstudier och annan pedagogisk verksamhet samt en viktig lekplats för barn.

Viltvård

Största delen av kommunens skogsinnehav ligger tätortsnära och består av välbesökta rekreativsområden. Kommunen har hittills inte haft några problem med betesskador på skogen. Om problem med betesskador uppstår kommer kommunen att samla in kunskap för att kunna göra en god bedömning av problemet och vilka åtgärder som bör vidtas. I närrekreativsområden kommer det inte att ske någon annan jakt än skydds-jakt. Det jaktbara viltet har här främst ett värde för naturupplevelsen.

- Viltvården ska verka för att bevara livskraftiga viltstammar av hög kvalitet med balans mellan viltstammarnas storlek och de skador den orsakar.
- Viltskador begränsas i möjligaste mån, t.ex. genom skydds-jakt.

Övergripande strategi för kommunens skogsinnehav

Antagen av fullmäktige 2010-12-08.

Kommunens skog ska ha höga och långsiktiga hållbara sociala, ekologiska och ekonomiska värden

Sociala mål och riktlinjer

- Skogen ska skötas så att goda förutsättningar för ett rikt och varierat friluftsliv skapas.
- Kommunen ska öka medborgarnas kunskap om skogen och dess värden.
- Kommunen ska genomföra särskilda satsningar för att öka användandet av skogen inom grupper som barn, äldre, funktionshindrade och nysvenskar.
- Användandet av s.k. skolskogar som används i pedagogiska syften ska öka.
- God genomsikt ska eftersträvas vid skötsel av skogen vid gång- och cykelbanor samt vid motionsspår.
- I anslutning till friluftsanordningar och tomter ska hänsyn tas till trygghets- och säkerhetsaspekterna. Farliga träd som kan skada människor eller anläggningar ska åtgärdas.
- Fastighetsägare och boende ska ges möjlighet att efter godkännande från kommunen, på egen bekostnad, ta bort störande vegetation i anslutning till bostaden, dock inte större träd. Tillstånd lämnas om åtgärden inte har negativ påverkan på skogen med hänsyn tagen till övriga mål samt om sökande kan styrka att han eller hon kan hantera nödvändiga maskiner och känner till säkerhetsföreskrifter för arbetet, alternativt anlitar extern expertis för arbetet.
- Kulturmiljöer ska bevaras och göras mer tillgängliga och synliga.

Ekologiska mål och riktlinjer

- I kommunens skogar ska en hög generell naturvårdshänsyn gälla.
- Skogen ska skötas så att förutsättningarna för de arter och naturtyper som finns bevaras och utvecklas.
- Naturtyper av särskilt värde som nyckelbiotoper och liknande miljöer ska bevaras och utvecklas.
- Andelen levande (död) ved ska öka.
- Andelen lövträd ska öka.
- Naturvårdande insatser som ökar den biologiska mångfalden såsom frihuggning av grova lövträd, skogsbete och återskapande av naturliga vattenregimer ska genomföras där det är lämpligt.

Ekonomiska mål och riktlinjer

- Skogsbruket ska bedrivas på ett ekonomiskt hållbart sätt.
- Bestånd avsatta för produktion ska ge hög ekonomisk avkastning.
- Bestånd avsatta för produktion ska skötas så att god virkeskvalitet erhålls.
- Avkastningskravet ska balanseras så att övriga mål kan uppfyllas.

Zonindelning och riktlinjer för skötsel

För att sköta skogen med god hänsyn till de rekreativvärden som finns ska kommunen ha skötselplaner för rekreativt anpassad skötsel. Dessa kan utformas på olika sätt. Här har skogen delats in i tre zoner med utgångspunkt från hur skogen används för rekreation. För dessa zoner gäller olika skötselriktlinjer. Syftet är att de områden som utnyttjas mest för rekreation och friluftsliv ska få den mest rekreativt anpassade skötseln. De produktionsinriktade åtgärderna som krävs för ett ekonomiskt hållbart skogsbruk flyttas till ytterområden som används i mindre utsträckning av friluftslivet. Syftet med zonindelningen är att åstadkomma en tätortsnära skog som är tillgänglig och tilltalande för användaren samtidigt som naturvårds- och produktionsmål uppnås. Hur ska då en bra tätortsnära skog se ut? Ett antal nyckelord kan användas för att beskriva den:

- God tillgänglighet
- Beständig och vital
- Skönhet
- Rikt djur- och växtliv
- Rik lokalhistoria
- Friluftsanläggningar
- Stor variationsrikedom
- Äldre skog
- Natur- kulturupplevelse
- Markskiktet i behåll
- Synligt vatten

Ett av de viktigaste kriterierna för brukarna är vuxen skog. Man uppskattar inte stora föryngringsytor, ”kalhyggen”. Skogen blir dock med tiden äldre och utan föryngring övergår den till slut i ett naturskogsstadium som är otillgängligt och inte heller uppskattas av alla friluftsutövare. Småskalig och successiv föryngring är därför viktig och ger även en möjlighet att få en ekonomisk avkastning av skogen. Skogen behöver i de flesta fall skötsel för att fortsätta vara en attraktiv rekreationsskog.

Allmänna regler för arbete inom skogsbruket i samtliga zoner

- Skogsskötseln ska bedrivas så att störningar på friluftslivet minimeras.
- Motionsspår, större stigar och leder ska vara framkomliga.
- Markerade skidspår röjs så att snön kan nå ner till marken.
- Skötseln ska medverka till att skapa en mer stormfast skog samt ta tillvara på terrängens förutsättningar.
- Kemiska bekämpningsmedel får inte användas inom skogsbruket.
- Gödsling av skog får inte ske.
- Mineraloljebaserade oljeprodukter får inte användas i hydraulsystem och för smörjning i avverkningsmaskiner och skotare. Vid manuell avverkning får mineralbaserade oljeprodukter inte användas till kedjesmörjning.
- Personal, egen eller extern, skall vara utbildad på motorsåg och röjsåg samt bära full skyddsutrustning vid all motormanuell avverkning i kommunala skogar.

Rekreationsanpassad zonindelning

Zon 1 - huvudmål: Parkskog och bostadsnära skog

Största delen av skogen i zon 1 ligger i anslutning till bostäder och verksamheter, antingen mot större skogsområden eller i direkt parkskog och gröna miljöer inom stadsdelarna. Bredden av zon 1 från bebyggelse ut mot storskogen kan variera beroende på lokala förhållanden men bedöms vara mellan 1-2 trädlängder djup.

Detta är också de mest frekvent besökta naturområdena i staden och här vistas många människor dagligen. Här finns viktiga lekområden för barnen och många av de sociala uteaktiviteterna sker här. Det ser man bl. a på täta nät av stigar, kojor och slitage.

Skötselriktlinjer: I denna zon är huvudmålet rekreation, estetiska värden och här eftersträvas god tillgänglighet för alla. Vid skötsel av skogen strävar man efter att skapa variationsrika skogar med stor framkomlighet. Stor hänsyn tas till de krav som barn i olika åldrar ställer på skog och natur. Detta kan ske genom att klätterträd, tätare snår och ris till kojor sparas. Hänsyn tas till de natur- och kulturvärden som finns. Skötseln ska bidra till att skapa en estetiskt tilltalande skog som lockar till besök. Då brukningsenheterna ofta är små och ligger nära bostäder utförs skogsvårdsåtgärder främst motormanuellt. Arbetet sker vid återkommande tillfällen och större hänsyn kan tas till enskilda synpunkter. Människor som vistas i området ska kunna fråga och diskutera med dem som utför arbetet.

- Ambitionen är att här skapa en övergångszon av brynkaraktär med successivt högre trädlängd mot skogen. Farliga träd avverkas medan vackra och värdefulla träd behålls.
- Föryngring: Naturlig föryngring är huvudregeln. Plantering får vidtas för att skapa spännande variation i miljön.
- Røjning: Røjning ska utföras målmedvetet för mångfald och bibehållen framkomlighet.
- Gallring: Främst gallring för att öka lövandel och gynna grova träd.
- Slutavverkning: Inga kala ytor större än 0,1 ha ska skapas. Skogen sköts främst genom røjning och gallring med gynnande av brynkaraktär och grova träd.
- Ris: Vid arbete i zon 1 ska det mesta av riset tas bort för bibehållen framkomlighet i skogen.
- Markskador: Körskador ska minimeras. Uppkomna skador ska åtgärdas snarast.

Zon 2 - Huvudmål: Rekreationsskog

Denna zon utgör huvuddelen av kommunskogen och finns i närhet till bostäder och består av friluftsmarker ofta med anläggningar. Skogen har ett högt rekreativvärde och här vistas många människor dagligen. Det är viktigt lekområde för barnen och huvuddelen av de sociala friluftsaktiviteterna sker här. Det finns gott om spår, stigar, kobjor, och friluftsanläggningar som används av motionärer, ryttare, cyklister eller vandrare.

Skötselriktlinjer: I denna zon är huvudmålet rekreation och här eftersträvas god tillgänglighet. Vid skötsel av skogen strävar man efter att skapa variationsrika skogar med stor framkomlighet. Stor hänsyn tas till de krav som barn i olika åldrar ställer på skog och natur. Hänsyn tas till de natur- och kulturvärden som finns. Skötseln ska bidra till att skapa en estetisk tilltalande skog som lockar till besök. Skogsvårdsåtgärder utförs främst maskinellt. Människor som vistas i området ska kunna fråga och diskutera med dem som utför arbetet.

- Föryngring: Naturlig föryngring ska ske i första hand. Plantering får vidtas då inga andra lämpliga alternativ finns, denna ska då anpassas till miljön och gärna ske med blandade trädslag. Ingen markberedning får ske.
- Röjning: Röjning ska utföras målmedvetet och noggrant med bibehållen framkomlighet.
- Gallring: Främst används maskiner för gallring.
- Slutavverkning: Långa omloppstider med kontinuerligt trädskikt eftersträvas. Inga kala ytor större än 0,5 ha bör skapas. Metoder såsom luckhugning eller skärmställning tillämpas, beroende på lämplighet.
- Ris: Vid skogsarbete i zon 2 ska huvuddelen av det grövre riset tas bort för att behålla god framkomlighet i skogen. Vid röjning tas riset bort främst i anslutning till välfrekventerade platser och stigar.
- Markskador: Körskador och andra markskador ska minimeras. Uppkomna skador ska åtgärdas snarast.

Zon 3 - Huvudmål: Produktion med generell miljöhänsyn

Denna del av skogen används mindre för rekreation och man ser få spår av stigar, kobjor och anläggningar.

Skötselriktlinjer: Förutom en hög generell naturvårdshänsyn tas hänsyn till förekommande stigar, leder och andra anläggningar för friluftslivet.

- Föryngring: Naturlig föryngring eller plantering. Metod och trädslag avgörs av vad som är ståndortsmässigt ekonomiskt mest lämpligt. Skonsam markberedning är tillåten dock ej i område med kända fasta fornlämningar.
- Röjning: Normal röjning utförs.
- Gallring: Främst maskinell gallring.
- Slutavverkning: Avverkningsmetod väljs efter ekonomiska och miljömässiga kriterier. Kalhyggen större än 1ha bör inte skapas.

Demokrati och lokalt inflytande

Kommunen ska verka för ökad lokal förankring i skötseln av skogen. Föreningar som vill använda skogen ska bemötas positivt av kommunen. Kommunen ska även ha en positiv inställning till anordningar som skogens användare vill anlägga. Verksamheten ska vara långsiktig och förenlig med andra användare av skogen och inte strida mot övriga mål. En friluftsplan kan upprättas över befintliga och planerade friluftsanläggningar. För att öka det lokala medinflytandet i kommunens skötsel av skogen krävs information för att göra människor uppmärksamma på den resurs skogen utgör. Det behövs även finnas bra information och möjlighet till dialog i samband med åtgärder.

Kommunen ska därför följa nedanstående rutiner vid åtgärder i skogen.

- Merparten av gallringar och avverkningar på kommunal skogsmark planeras en gång om året. Större åtgärder kan bli föremål för samråd med olika förvaltningar samt till berörda föreningar och verksamheter inom de aktuella områdena.
- Information om större planerade åtgärder ska finnas på kommunens hemsida där man även kan finna kontaktpersoner för respektive åtgärd.
- Vid större åtgärder nära bostäder eller i områden för aktiviteter ges information i god tid till de aktiva i området, samt till de närmast boende i form av anslag och ev. utskick där det finns möjlighet till dialog.
- En lista över aktiva föreningar och kommunala verksamheter som använder skogen ska finnas och ajourhållas.